

Егоїстичний Велетень

Оскар Уайльд

Щодня, повертаючись зі школи, дітлахи бавились у садку Велетня.

Це був чималий мальовничий садок із ніжною зеленою травицею. Де-не-де понад травою здіймалися чудові, як зірки, квіти. А ще там росло дванадцять персиків, котрі щовесни вкривалися перлинно-рожевим квітом, а восени дарували щедрий урожай. Пташки уможувалися на деревах і співали так любо, що дітлахи кидали забавки, аби їх послухати.

— Які ж ми тут щасливі! — гукали вони один до одного.

Аж нарешті повернувся Велетень. Він протягом сімох років гостював у свого друга, корнуольського людожера. За ці сім років він устиг висловити все, що хотів, і, оскільки тем до бесіди було небагато, Велетень вирішив повернутися до власного замку. Прибувши додому, він побачив, що у садку бавляться діти.

— А ви що тут робите?! — нагрімав на них Велетень, і дітлахи кинулись урозтіч.

— Мій садок є мій власний садок,— сказав Велетень.— Це будь-кому зрозуміло, і ніхто, крім мене, тут не гратиметься!

Отож він оточив садок високим муром і вивісив табличку:

ПОРУШНИКИ

ПІДЛЯГАЮТЬ ПОКАРАННЮ

Авжеж, Велетень був великим себелюбом.

А бідолашним дітлахам ніде було тепер гратися. Вони спробували бавитися на дорозі, але дорога була курна й устелена твердою бруківкою, й тому їм дуже там не сподобалось. Після уроків діти блукали довкола височенного муру і гомоніли про чудовий садок за огорожею.

— Які ж ми були там щасливі! — казали вони один одному.

Потім прийшла Весна: по всьому краю з'явилися перші квіти й пташенята. І лише у садку себелюбного Велетня досі панувала Зима. Птахам не хотілося там співати, бо дітей не було і дерева забули, що час розквітати. Якось із трави вигулькнула голівка чарівної квітки, але на сам вигляд обережної таблички їй стало шкода дітей і вона знов ковзнула під землю і поринула у сон. Сніг та Мороз виявилися єдиними, котрим це припало до душі.

— Весна про цей садок забула,— раділи вони,— і ми житимем тут цілісінький рік.

І Сніг укрит траву товстою білою ковдрою, а Мороз посріблів дерева. Вони запросили у гостину Північний Вітер, і він прилетів. Борвій угорнувся в хутро й увесь день ревів у садку та зривав дашки на димарях.

— Чудова місцина,— казав Вітер.— Нам треба ще й Град сюди запросити.

Град з'явився. Щодня по три години він торохтів по даху замку, доки не поталував майже весь шифер, а тоді брався притьмом гасати по садку. Вбраний він був у сіре, а подих мав крижаний.

— Не можу втямити, чого це так забарилася Весна,— говорив Велетень, сидючи біля вікна і дивлячись на замерзлий білий садок.— Далебі ж переміниться погода...

Проте Весна так і не прийшла, і літо теж. Осінь подарувала кожному садку золоті плоди, але садкові Велетня не дала нічогосько.

— Занадто він себелюбний,— мовила вона.

Отож у садку завжди панувала Зима, а Мороз, Сніг, Північний Вітер та Град і далі утинали свій танок межи дерев.

Якось уранці Велетень, лежачи у ліжку, почув прегарну музику. Вона здалась йому такою ніжною, ніби то грали королівські музики, йдучи повз. А насправді це виспівувала дрібненька коноплянка під вікном. Проте Велетень так давно не чув пташиного співу в саду, що звуки здалися йому найпрекраснішою музикою у світі. Раптом Град припинив танцювати сторчка, Північний Вітер кинув ревити, а крізь прочинені віконниці долинули прегарні пахощі.

— Здається, нарешті прийшла Весна,— сказав Велетень і, схопившись із ліжка, визирнув надвір.

Леле, що ж він побачив!

Картина була справді дивовижна. Дітлахи пролізли у садок крізь маленьку дірочку в мурі та повмощувалися на гілках дерев. На кожнісінькому дереві сидів малюк. Дерев наскільки зраділи поверненню дітей, що враз порозквітали й похитували галузками над головами малечі. Пташки з утіхою летіли по садку й щебетали, а квіти задирали голови у зеленій траві та сміялися. Дуже все було мило, й лише в одному куточку досі панувала Зима.

То був найвіддаленіший куточок, і там стояв маленький хлопчисько. Він виявився такий невеличкий на зріст, що не зміг дотягтися до гілки, а тому ходив довкруг дерева і вмивався слізьми. Нещасне дерево ще стояло вкрите Морозом і Снігом, а понад ним віяв і ревів Північний Вітер.

— Вилізь-но сюди, хлопчику,— говорило дерево, нахилиючи гілки якомога нижче, проте хлопчак був зовсім крихітний.

І серце Велетня розтопилося, коли він дивився у вікно.

— Який же я справді егоїст! — промовив він.— Тепер я знаю, чому Весна барилась. Я підсаджу того сіромашного малюка на верховіття, а тоді розвалю мур, і мій садок назавжди перетвориться на дитячий майданчик.

Йому дійсно було шкода, що він такого накоїв.

Велетень обережно зійшов сходами униз, відчинив тихцем чільні двері й вийшов у садок. Але тільки-но діти побачили його — перелякались і побігли геть, а у садку знову запанувала Зима. Лише отой малюк не побіг, бо очі його були такі заплакані, що Велетня не побачили. Велетень наблизився до нього з-за спини, обережно взяв на руки і посадив на дерево. І вмить дерево розквітло, прилетіли й заспівали птахи, а хлопчак простяг до Велетня рученята, обійняв за шию й поцілував. Інші дітлахи, побачивши, що Велетень уже не такий злий, і собі повернулися бігцем до садка, а з ними прийшла й Весна.

— Тепер це ваш садок, любі діти,— мовив Велетень, а потім узяв велику сокиру й розвалив мур.

Коли опівдні люди йшли до ринку, то побачили, як Велетень бавиться з дітьми у найчудовішому садку в світі.

Вони гралися цілий день, а увечері дітлахи зібралися, аби попрощатися з ним.

— А де ж ваш маленький приятель? — поцікавився Велетень.— Той, якого я посадовив на дерево.

Хлопчик цей поцілував його і тому сподобався найбільше.

— Ми не знаємо,— відповіли діти,— мабуть, він уже пішов.

— Але перекажіть йому, щоб він обов'язково приходив завтра,— сказав Велетень.

Проте діти не знали, де той мешкає, і ніколи раніше його не бачили. Це дуже засмутило Велетня.

Щодня після уроків діти приходили й гралися з Велетнем. Однак хлопча, котре він полюбив, більше не з'являлося. Велетень ставився до всіх дітей зі щирою душею, але тужив за своїм першим маленьким другом і часто згадував його.

— Як би я хотів побачити його знову! — казав Велетень раз-у-раз.

Минали роки, Велетень став старий і немічний. Він більше не міг бавитися з дітлахами, а тільки сидів у величезному фотелі й дивився на забавки дітей і милувався власним садком.

— У моєму садку багато чудових квітів,— говорив він,— але діти — найкращі з усіх квітів.

Одного зимового ранку, одягаючись, він визирнув у вікно. Зиму Велетень більше не ненавидів, бо знав, що це просто сон Весни і квіти відпочивають.

Раптом сталося диво: він тер очі та щосили вдивлявся. Справді захоплююче видовище. У найдальшому куточку садка дерево рясно вкрилося ніжним білим квітом. Із золотих гілок звисали золоті плоди, а попід деревом стояв маленький хлопчик, якого Велетень так любив.

Не тямлячи себе на радощах, Велетень побіг униз і далі — у садок. Квапливою ходою пройшов по траві й наблизився до дитини. Аж коли приступив зовсім близько, обличчя йому почервоніло з люті, і він спитав:

— Хто наважився поранити тебе? — бо на долонях малечих рук виднілися сліди від двох цвяхів, і сліди від двох цвяхів лишилися на маленьких ніжках.

— Хто насмілювався це зробити?! — скричав Велетень.— Скажи мені, і я візьму великий меч та зарубаю його!

— Ні,— відповіла дитина,— не треба, це рани Кохання.

— Як тебе звуть? — запитав Велетень і, відчувши як у нього влилося благоговійне тремтіння, опутився перед малюком на коліна.

Дитя всміхнулося до Велетня й сказало:

— Колись ти дозволив мені гратися у своєму садку, а сьогодні ми підемо до мого садка, що називається Раєм.

А коли ополудні прибігли діти, то знайшли попід деревом мертвого Велетня,

вкритого білими пелюстками.